

Bevijs

At Grevens til Holsteen, Gert den Stores Gemal har været Sophia af Werle, Kongens af Danmark, Erik Slippings Datter-Datter.

§. 1.

Korehavende at
afsinde Grevens til
Holsteen, Gert den
Stores sande Ge-
mal.

San har Aarsag til at forundre sig over, at u-agtet vore Aar. Bøger ere fulde af Grev Gert den Store til Holsteen, den fjerde af det Navn, hans Levnets Omstændigheder og Bedrifter, det dog hidindtil er blevet et tvilsomt Spørrmaal: Hvad for en Gemal hand har haft? Albert Krank (1) tillegger ham en Datter af Hertug Johan den II. af Sachsen Lauenborg. Cypræus (2) derimod vil, at hans Egtefælle har været Elisabet, en Søster til Hertug Henrik til Brunsvig og Lüneborg. Jeg har i sinde at vise begge Meeningers Urigtighed, og derimod u-omstødeligen at legge for Dagen, at man maae holde en Prinsesse af Werle, ved Navn Sophie, og som var Kongens af Danmark, Erik Slippings Datter-Datter, for denne tappre Herres rette Egtefælle.

§. 2.

Hun har ikke
været Elisabet af
Brunsvig & Lüne-
borg.

At Cypræus tager meget fejl, naar hand giver Grev Gert den Store Hertug Henriks til Brunsvig-Lüneborg Søster Elisabet til Gemal, falder strax
Nr 3 ved

(1) Crantz. Saxon. Lib. IX. c. 9

(2) Cypr. Annal. Episc. Slesv. Lib. II. c. 15. p. 312.

ved den første Undersøgning i Dynene. Det er bekendt, at Bert den VI. Greve til Holsteen, og fra 1386. af tillige Hertug til Slesvig, Grev Bert den Stores Sonne-Son, har haft til ægte en Elisabet, Datter af Hertug Magnus med Ræden til Brunsvig og Lüneborg, og Søster til Hertug Henrik af Lüneborg (3). Saa som derfor Cypræus paa det Sted, hvor hand handier om Grev Bert den VI. (4), kand ikke nævne hans Ægtefælle, men gaaer hende ganske stiltiende forbi, saa seer man vel, at hand paa det urette Sted har anført den Brunsvigiske Elisabet, og ganske bagvendt tillagt Beste-Faderen sin Sonne-Sons Gemal.

S. 3.

En eller en Datter af Hertug Johan den II. til Sachsen-Lauenborg.

Noget meere synes der, ved første Øyeblik, at være i Kranzes Beretning, efter hvilken Grev Bert den Stores Gemal skal have været en Datter af Johanden II. til Neder-Sachsen, som havde en Søster af Greven til Ægte. Thi Kranz har herudi Körner (5) at berættig paa, der levede neppe hundrede Aar efter disse Tider, og som har taget sin Fortælling af en endnu ældre Lybsk Kronike, der er skrevet af en Læse-Mester i Franciskaner Ordenen, og findes bevaret paa Raadhuiset i Lybel. Men, saa vist som det er, at Kranz og hans

(3) Brev af 1413. hos Hvitsfeldt p. 646. og Pontan. p. 549. Chron. Hols. ap. Dn. de Westphalen Monum. Cimbr. & Megap. T. III. col. 110. (cap. 29. edit. Leibnitii.)

(4) Cypræus Annal. Ep. Slesv. Lib. II. c. 20. p. 341.

(5) Körneri Chronicon ad a. 1321. in Eccardi Corp. Hist. med. ævi T. II. col. 997. Gerardus Comes Holtzatorum discordavit cum Erico Duce de Lovenburg & construxit castrum quoddam parvum juxta oppidum suum Molne contra voluntatem Erici & fratris Johannis, cujus filiam tamen habebat, secundum Chronicam Lubicensem, & ex illo castro multa sibi intulit damna, & compulit ipsum ad hoc, ut Alberto filio Ducis Johannis Swageri sui, quem defraudaverat in divisione terrarum, resignaret quatuor parochias Ducatus sui in recompensam fraudis. Quo expedito, defunctus est Johannes Dux Saxonie frater Erici, & uxor ejus, quæ fuit soror Gerardi Comitis Holtzatorum, rexit terram viri sui defuncti cum filio suo Alberto, quousque dicta Ducis relicta nuberet Erico Regi Danorum.

hans Formænd gandske rigtig holde Hertug Johan den II. af Neder-Sachsen for Grevens Søster-Mand (6); saa stærk er og den just deraf sig reysende Mistanke, at deres Foregivende, ligesom Hertugen havde og tillige været Grevens Sviger-Fader, er urigtigt; og at den første Ophavsmand for denne Mening har ladet sig forleede, ved Tvetydigheden i de Ord, Socer og Gener, til at gøre Greven, af Hertugens Svoger, til hans Sviger-Søn. Og det er ikke engang den eeneste Aaleedning, hvoraf man kand begribe Oprindelsen til denne ugrundede Meening. Uden tvil har Grev Adolph den VII. til Schauenborg, en Farbroder til vores Gert, hans Egteskab med Helene, en Datter af Hertug Johan den Iste til Neder-Sachsen, og Søster til Hertug Johan den II., giordt meget dertil. En Breve til Holsteen og Schauenborg havde taget til ægte Datteren af en Hertug Johan til Neder-Sachsen. Denne Efterretning har vel en eller anden uagtsom Kronike-Skriver hentydet paa det ham loffeligen bekiendte Svoger-skab tuellem Gert den Store og Hertug Johan den II., og saaledes uden Betænkning foregivet, at Greven til Holsteen, Gert den Store har været gift med en Datter af Johan den II. Hertug til Neder-Sachsen. Sagen er i sig selv gandske troelig, og bliver fuldkommelig bestrykt ved den Anmærkning, at Botho (7) urigtigen giver Grev Adolphs Gemal Helene ud for en Datter af Johan den II., og derhos kun i Almindelighed melder, at hun har ægtet Greven af Schauenborg, saa og at Spangenberg (8) udtrykkelig skriver, at Hertug Johan den II.ens Datter, hvilken hand med Krank tlegner Grev Gert den Store, bliver af nogle kaldet Helene.

S. 4.

- (6) See den historisk Diplomatisk Efterretning om den i den danske Historie forekommende Søster til Grev Gert den Store i Holsteen, som i en kort Tid var gift med Kong Erik, Kong Christoffer den Andens Søn og Med Regent, hendes Person og Tilbragelser, i det Kiøbenhavnske Videnskabs Selskabs Skrifter VII. Deel 1527. og s. Sider.
- (7) Botho Chron. Brunsvic. Picturat ap. Leibnit. Script. Brunsv. T. III. p. 374. *Johann, Hertogen Johann Sone to sassen, nam Metta, des Hertogen Dochter to Wenden, de telde om einen Sone, de heyt Ereke. Unde eine Dochter de heyt Helene; de nam den Greven to Schomburgk.*
- (8) Spangemb. Schauenb. Chronik. L. III. c. 16. p. 125.

S. 4.

Men meget me-
re Sophie, en Datter
af Herr Nicolas
II. af Werle,
og af den Danske
Prinzesse Rigize.

Saa stærk Tvil, som derfor baade Kringes og
Cypræi Mening er underkastet; saa noye komme der-
imod alle Omstændigheder dermed overeens, at Hert
den Stores Gemal er ingen anden end Sophie, en fød
Fyrstinde af Werle, hvis Forældre vare Nicolas, Herre
til Werle eller Wenden, den II. af det Navn, en ned-
stammende Fyrste af det Mecklenborgske Huus, og Rigize Kongens
af Danmark Erik Slippings Datter, og som ved den Helsingborg-
ske Fred-Slutning imellem de tre Nordiske Kroner af Aar 1310.
blev forlovet med Hertug Erik af Sverrig, ja endog derpaa ham til-
ført og overleveret; dog alligevel ikke virkelig taget til ægte af ham;
men i det følgende Aar forladt for hans første Brud, den Norske
Arve-Prinzesse Ingeborg (9). At Grev Gerts Gemal har hedet
Sophie, beviiser det Benaadings Brev, som Grev Gert til Holsteen
og Stormarn, Sophie, Grevinde til Holsteen, Grev Henrik samme-
steds, og Junker Nicolas, hans Broder, have i Aar 1339. meddeelt
Staden Rendsborg paa den Lybske Ret (10). At fremdeles hendes

(9) Herr Nicolas II. af Werles Brev af Aar 1308. hos Hr. v. Westphalen Monum. Cimbr. & Megap. Prefat. T. IV. p. 60. ibi: *Nostri patrum Domini Henrici & nostri patris dilecti Domini Johannis Dominorum de Werle ac matris nostræ Sophiæ atque uxoris nostræ Riczen dilectarum nobis.* Hans Gemals Segl hos den samme. T. IV. Tab. 13. ad col. 1257. som hører til et Brev af 1303. og har den Omkrift: S. RIXE DOMINE SLAVIE ET FILIE REGIS DACIE. Helsingborgske Fred-Slutning, af 1310. hos Hadorph Chron. Suec. Rythm. Part. II. p. 7. ibi: *Insuper Dux Ericus prædictus Domicellam Sophiam, filiam Domini Nicolai, Domini de - - - & sororis nostræ, ducet sibi legitimam in uxorem, & super matrimonio contrahendo cum eadem dispensationem a sede Apostolica tenebitur impetrare.* Hvitfeldt p. 349 -- 352. 354. 355. 363. 365. og Pontan. p. 403. - 405 407. 408. hvilke give en omstændelig og diplomatisk Efterretning om Prinzesse Sophies Forlovelse, og sammes Ophævelse. Ernst af Kirchberg Chron. Mecl. c. CXL. CLXXI. CLXXIII. CLXXIX. hos Westphal. T. IV. col. 787. 827. 831. 837.

(10) Privilegium civitati Rendsburgensi die Nicolai Ep. 1399. concessum ap. Dn. de Westphal. T. IV. col. 3220. ibi: *Gerhardus Dei gratia Comes Holstatiæ & Stormariæ, Sophia eadem*

des Faders Navn har været Nicolas, kan med Grund sluttes deraf, at ligesom hendes førstefødte Søn Henrik er blevet kaldet op efter hans Farfader, der var Grev Henrik den 1ste til Holsteen; saa er ligeledes, efter all Anseelse, det Navn Nicolas givet hendes anden Søn, til hans Morfaders Erindring. At hun endelig har været nær beslagtet med det Kongelige Danske Huus, sluttes meget rimeligst deraf, at ikke allene Kong Erik Mendved i tredje Brev af 1315, men og Kong Christopher II. og hans Søn Kong Erik, i den betændte Freds Tractat af 1330. kalde Grev Gert den Store deres Svoger (II).

S. 5.

Hvilket fulde
fommelige stad-
fæstes ved Ernst
af Kirchbergs og
Nic. Marschalks
vidnesbyrd.

Dog jeg kand undvære Gisninger ved det Brevs, jeg har paataget mig, da jeg er i Stand til at føre det ved et Vidnesbyrd, paa hvis Gyldighed der er intet at udsætte. Ernst af Kirchberg, en Mecklenborgsk Adelsmand, der stod i Tjeneste som Raad hos Kong Albert i Sverrig, og i Aaret 1371. skrev en af Hr. Geheimeraad af Westphalen efter Originalen udgivet Mecklenborgsk Krønike, medder deri udtrykkelig, at Hr. Nicolas af Werles Datter har først skuldet ægte Hertug Erik af Sverrig, men er derefter blevet gift med Grev Gert af Holsteen. Vi ville lade ham selv tale i hans gamle Sprog (12): Darnach in vil kurtir ward, der kryg abyrg gefredit ward, czufchin den von Meckilnborg Hinrich, und Herrn Nyclaws von Werll glich, ein groz Hof wart dy selbin Czid, da nam Her Nyclaws sündir Nyd, ein Denischen Konigs Döchter-

S

dem gratia Comitissa Holsatiae, Henricus eadem gratia Comes ibidem, Nicolaus Dominicellus frater ipsius.

(II) Brevene af 1315. har Hvitfeld p. 379. 383. Udtog-viis indført. Og omendskönt i hans Udtog af Fred Slutningen af 1330. p. 451. ikke findes noget Slættfæbs Navn, saa er det dog vist, at Kong Christopher og hans Søn Kong Erik i Brevet selv adskillige gange kalde Breven deres Svoger (generum.)

(12) Ernesti à Kirchberg Chron. Mecl. c. CLXXIII. T. IV. Mon. Cimbr. Du. de Westphal. sol. 331.

ter da, dy waz geheyzzen Rixa, zu dem Høve in stoltzir vard, vil Ritterchaft geübit ward, dy junge Frawe Rixa war, eyne Tochter und eynen Son gebar, derselbe Son der hicz Johan, dy Tochter dy wart syndir wan, gelobit zu Wybe wirdigliche, von Schweden Herzogin Eliche, syinwart Im doch zu Wybe nicht, daz quam von wundirlicher Schicht, darnach sy do zu Wybe wart von Hollzten Greven Gerhart. Og Nie. Marschalck, der i Maret 1525 er død i Rostof sont Fyrstet. Mecklenborgsk Raad og Kansler, og hviß Annales Herulorum ac Vandalorum, Vitæ Obotritarum, og rüimviß forfattede Chronicon over de Mecklenborgske Regentere ere meestendeels tague af Kirchberg, har ey heller efterladt at følge sin Formand heri, endskönt han i nogle Bipuncter er viget fra hant og derved forfaldet i Bildfarelser. Hans Ord i Annalibus ere (13): Nicolotus, Joannis filius Rixam Cimbrorum Regis filiam ex æde vestali (Dobertina, ubi eam usque ad ætatem maturam educari curaverat) revocatum nuptiis festivissimis conjunxit, e qua Johannem ac filiam unam procreavit, quæ Erico primum Svevorum oceani Regi desponsata, moxque ruptis sponfalibus Gerardo Cheronesi (Chersonesi Cimbricæ) Duci data. I vitis Obotritarum skriver han (14): Mox victoria ea lætus Rixam, Cimbrorum Regis filiam, quam a teneris annis adhuc in Dobertini cœnobio aluerat, nuptias sibi apparatu magnificentissimo junxit; e qua Joannem sustulit & natam unam, ejus nomen temporum vetustate perditum est, initio Erico Svevorum Regi connubio destinatum; ac mox ruptis sponfalibus Gerardo Transalbinorum Comiti. Og i Rüm-Kroniken udtrykker hand sig saaledes (15):

Erst nahmen di Herren Friede an,
Nicht lange Herr Nicolaus that Brutlacht
Mit Rixa der Königin aus Dennemark bracht,

Da

[13] Nie Marschale. Annal: Herulor. ac Vandalor. Ao 1521. editi Lib. III. Cap. VI. ap. Dn. de Westphal. Tom. I. col. 257.

[14] Ejusd. Vitæ Obotritar. Lib. II. C. IV. ibid. Tom. II. col. 1562.

[15] Ejusd. Chronicon der Mecklenburgischen Regenten Reimweise Lib. II. Cap. IV. V. ibid. Tom. I. col. 634.

Da waren Renner und Stecher viel,
 Und andere Freude war ohne Ziel,
 Die Königin gebahr dem Herrn einen Sohn,
 Johann genannt, war klug und schon,
 Dazu en Tochter hübsch und zart,
 König Erich aus Schweden verlobet ward,
 Darnach ging abe und ward gegeben
 Graf Gerhard von Holstein ehlich leben.

Jeg anfører ikke de yngre Skribentere om det Mecklenborgske Hui-
 ses Historie og Slægt-Register, efterdi de igientage kun de ældres
 Efterretning, ja vel og saaledes forstille den, at der neppe bliver et
 kiendeligt Spoor tilbage deraf.

§. 6.

Den Tabben-
 ding, at Sophie af
 Werle har haft
 Grev Gert III. til
 Holsten, Gert den
 Stores Fætter, til
 Gemal, besvares.

Jeg veed vel, at vores ved Landets Historie
 velfortiente Hoyer (16), forstaaer det af Marschalcks
 Annalibus anførte Sted ikke om Gert den Store
 (17), men om hans Fætter Gert den III. Grev Gert
 den II. til Holsteen hans Son, og meener at bevise
 af Alberti Stadenfis Fortsætter, at Sophia, Herr
 Nicolas af Werles Datter, efter at det mellem hende og Hertug
 Erik af Sverrig forehaste Ægteskab var gaaet tilbage, er blevet
 gift først med Hertug Waldemar den IV. af Sønder-Jylland, og
 derefter med bemeldte Grev Gert den III. til Holsteen, som indtil da
 havde været Dom-Propst i Lybek. (18) Men naar man nøyere be-
 tragter de Steder hos Fortsætteren af Alberto Stadenfi, hvilke skal
 indeholde Beviis herpaa, saa sees deraf meget meere, at det ikke for-
 holder sig saa. Hand skriver saaledes ved det Aar 1306 (19): Es-

S 2

dem

[16] Hojer ad Cont. Alb. Stad. p. 46. not. (9) & Tab. Geneal. ad p. 39.

[17] Hvilken Hand meget meere, efter den nyligen anførte Slægt-Tavle, med Cypræo giver en Eli-
 sabeth af Lüneborg til Gemal.

[18] Hojer. ibid. & p. 46. not. (9).

[19] Cont. Alb. Stad. ad A. 1306. p. 46.

dem Anno Woldemarus dux Jutiæ defuncta filia ducis Saxoniae secundas nuptias celebravit cum filia Nicolai Comitis de Wittenborgh. Og ved det Aar 1313 (20): Eodem tempore Gherardus quondam Prepositus Lubicensis Sub-Diaconus duxit in uxorem relictam Woldemari Ducis Jutiæ filiam Nicholai Comitis de Wittenborg. Hvo feer ikke, at her tales om en Person, som ingenlunde er vor Sophie af Werle, men lætteligen kan skilles fra hende? Denne blev, som vi have seet, i Aaret 1310, som en endnu ugift Prinsesse, trolovet Hertug Erik i Sverrig. Om hin derimod melder Historie-Skriveren, at hun allerede 1306 er kommet i Ægteskab med Hertug Waldemar den IV. af Sønder-Jylland; hvilken hun først mistede 1312 (21), og saaledes endnu virkelig levede i dette Ægteskab, da ovenmeldte Prinsesse af Werles Trolovelse skeedte. Vores Sophies Fader var Herr Nicolas af Werle eller Wenden af det Fyrstel. Huus Mecklenborg, som holdt Hof i Güstrow (22), havde Prinsesse Rigize af Danmark, som allerede er død, til Gemal, og døde 1316 (23). Den anden Frøken derimod var, efter Historie-Skriverens, saa og den uncævnte Læsemeesters i Franciscaner Ordenen i Lybek (24), og Herman Körners (25) Beretning, en Datter af Grev Nicolas den I. af Schwerin, hvis Residents-Stad var

[20] Id. A. 1313. p. 64.

[21] Cont. Alb. Stad. A. 1312. p. 58. Epitaph. Ducis ap. Cypr. Annal. Ep. Slesw. p. 311.

[22] Frider. Thomæ Analect. Güstrow. p. 77. Chartæ. de A. 1306. 1313. 1316. ap. Westphal. T. III. col. 1587. 1600. 1603.

[23] Ern. à Kirchberg Chron. Mecl. c. CLXXV. col. 832.

[24] Udtog af den gamle Læsemeesters i S. Francisci Orden i Lybek hans skrevne Chronico Lubicensi ved det Aar 1312. i Serdes Samling af Mecklenborgske Skrifter og Breve IX Stykke p. 38. Gert Graf von Holsten, hadde 9 Sønne. Gert de was Prowst iho Lübeck; und ward Leye, unde nahm Hertogh Woldemars Widwe, Graf Nicolaus Dorster vom Wittenborck.

[25] Körner. A. 1314 in Eccardi Corp. Hist. Tom; II. col. 980. Gerardus autem Prepositus Lubicensis existens & Sub-Diaconus; usus dispensatione Apostolica, accepit in uxorem relictam Woldemari Ducis de Slesvic defuncti, filiam Nicolai Comitis de Wittenburg.

var Wittenborg (26), om hvilken Hoyer selv anfører, at hand har haft til ægte en Datter af Grev Johan den II. til Holsteen (27), og som døde først 1323 (28). Ligeledes har den i de Mecklenborgske Sæger saavel drevne Joh. Frid. Chemnitz ikke efterladt, at gjøre tilbørlig Forskiel mellem Prinsessen af Werle, og den Wittenborgske Frøken, da han skriver om Sophie, Herr Nicolaus af Werles Datter, at hun i Aaret 1310 er blevet trolovet med Hertug Erik til Sverrig, men at Vilageret er ikke fuldført; og derimod melder om Grev Nicolas den I. til Schwerin-Wittenborg, hans Datter Anastasia, at hun i Aaret 1313 er blevet trolovet og gift med Grev Bert til Holsteen (29). Og Matthias Johan Beehr gjør det endnu bedre, da han vel, som Chemnitz, alleeneste anfører om Sophie af Werle, at den imellem hende og Hertug Erik i Sverrig forehaste Ægte-Foreening ikke blev fuldbyrdet; uden at tale noget om hendes paafulgte Siftermaal med Grev Bert den Store; men derimod skriver klart og tydeligen om den Wittenborgske Anastasia, at han holder hende for den af Grev Nicolas den I. til Schwerin og Wittenborg, hans Døtre, som, efter Kørners Vidnesbyrd, har været i Ægteskab først med Hertug Waldemar til Slesvig, og dernæst med Grev Bert til Holsteen, der indtil da havde været Dom-Propst i Lybek (30).

S 3

S. 7. Lige

[26] Hederic. Chron. Sverin. ap. Westphal. Tom. III. col. 168r. 1682. Beselias Udtog, i Besyn-derlighed af Chemnitz's siore Mecklenb. Chronico Mspto om de gamle Grever i Schwerin, i Paters nye Samling af Mecklenb. Skrifter og Breve, II Stykke p. 20.

[27] Hojer ad Cont. Alb. Stad. p. 80. not. (5) & Tab. gen. ad p. 39. endskönt Chemnitz i hans korte Begreb af de Schwerin. Grev. Hist. i Serdes Mecklenb. Br. II Stykke p. 110. vil, at vor Nicolas af Wittenborg har først været gift med Elisabeth, en født Landgrevinde til Hessen, og efter at hun 1284 var død uden Børn, med Mirislawa, en Datter af Hertug Barnim i Pommern.

[28] Cont. Alb. Stad. A. 1323. p. 93.

[29] Chemnit. Geneal. Reg. Dominor. & Duc. Megap. hos Westphal. Tom. I. col. 1654. sammes korte Begreb af de Schwerin. Grev. Historie, hos Serdes p. 113.

[30] Beehr Lib. III. Rex. Mecl. c. II. p. 398. 404. CXXIII. p. 474.

S. 7.

Anden Gudben-
ding, at hun har
været gift med
Erik Langbeen,
Herre af Lange-
land, og sammes
Igiendrivelse.

Lige saa læt kan den Invending gøres til intet, som man kunde tage deraf, at der findes antegnet i en af vore gamle Kroniker, at Herr Erik af Langeland, med det Tilnavn Langbeen, en yngre Broder til Hertug Waldemar den IV. af Sønder-Jylland, har i Aaret 1310 taget vores Sophie til ægte. A. D. MCCCX. (saaledes lyde den uævnte Forfatters Ord (31) iste Ericus Langebeen (frater Waldemari ducis Jutiæ, dux Laalandiæ) duxit filiam Domini Nicolai de Slavia, sororiam Sophiam regis Dan. Thi alle Omstændigheder viise overflodigen, at der lader sig ikke tænke paa nogen Ægteforening imellem disse tvende Personer. I henseende til Herren af Langeland har den ikke kundet finde Sted, efterdi det er afgjort om hans Gemal Sophie, en fødte Borggrevinde af Rosenborg (32), om hvilken Annalisten selv taler ved Aaret 1295 (33), og som, efter hans Foregivende, maatte have været vores Sophies Formand i Ægteskabet, at hun har overlevet sin Herre (34). Og hvad den unge Prinsesse af Werle angaaer, da er Sagen lige saa umuelig, da hun ved Erik Langbeens dødelige Afgang, havde endnu aldeles ikke begivet sig i Ægtestanden (35). Annalisten blander øyensynligen Herr Erik af Lange-
land

[31] Annalista Dan. V. ap. Ludewig Rel. MS.S. Tom. IX. p. 95.

[32] Hojer in disquisitione de origine Sophiæ Langelandicæ ad Cont. Alb. Stad. p. 98-114.

[33] Annalista Dan. V. ap. Ludewig pag. 92. 93. Ao Dni MCCXCV. Rex Ericus resignavit Erico Duci Lalandiæ omnia bona in Regno Daniæ sita ad Dominam Sophiam uxorem dicti Erici, ex successione Sororum suarum Jutta vel Agnetis jure hæreditario devoluta, ergo prius erat uxoratus.

[34] Cont. Alb. Stad. A. 1312. p. 59. Korner A. 1314. col. 980. See og hendes i det Danske Magasin 44 Hæfte p. 236. anførte Gavebrev af 1316. og det hende med betreffende Forliig af 1318. hos Hvitsfeld p. 402.

[35] Erik Langbeen døde, efter Fortfatteren af Alberto-Stadens p. 58. og Høyers tilføiede Anmærkning, i Aaret 1312; og endnu i Aaret 1313. bliver Prinsessen af Werle i det, formedelsk hendes til intet blevne Ægteforening, oprettede Fordrag, hos Hvitsfeld p. 365. kaldet Sroiken Sophia (eller, som Pontanus p. 409. kalder det, Sophia Virgo.)

land og Hertug Erik af Sverrig tilfammen, med hvilken sidste vores Sophie blev forlovet i det selv samme 1310de Aar, da hun siges at have ægtet den anden.

S. 8.

Beslyndertlige Om-
stændigheder an-
gaaende den for-
hen beviiste Ægte-
Forbindelse.

Den Slutning staaer derfor fast: Sophie af Werle blev, efter at hendes Brudgom, Hertug Erik af Sverrig, havde taget sit Ord tilbage, gift med Greven til Holsteen, Gert den Store, og hverken med hans Fætter Gert den III. ey heller med Herr Erik af Langeland. Deres Bilagers Tiid lader sig temmeligen nær spore i Historien. Vi finde, at i Aaret 1315. have Kong Erik Mendved og hans Svoger Gert af Rendsborg paa det nyeste forbundet sig med hinanden (36); en Forening, hvortil det inellem den sidste og den førstes Søster-Datter knyttede Ægtebaand har vel ikke lidet hjulpet, da Herr Nicolas af Werle ikke længe tilforn, Onsdagen efter Trinitatis 1313, havde maattet forskrive sig, at hand vilde ikke give sin Datter Sophie nogen til ægte, uden Kong Eriks Samtykke (37), til et klart Beviis, at Kongen da tænkte paa, at forskaffe sig en nyttig Bundsforvandt i den Person, som han vilde udsee til den unge Prinsesse. Saaledes kunde Grev Gert den Stores Forbindelse med sin Wendiske Sophie beqvemmeligst henføres til Aaret 1315. Saasom nu hans Fader, Grev Henrik den I. til Holsteen ikke har giftet sig før 1289 (38), følgerigen hand, Grev Gert, kan i Aaret 1315 ikkun have været fire til fem og tiuge Aar, man og har den Efterretning om ham, at han i førstningen har staaet sig til den geistlige Stand, og først i selv samme Alder forandret sit Forsæt (39); saa slutter jeg ikke uden Grund, at vores So-

(36) Hvitfeld p. 379, 383. Pontan. p. 413. i hvorvel d'anne, bagvendt nok gjør Grev Gert af Rendsborg ti. Comitum Bernhardum Randersburgensem.

(37) Hvitfeld p. 364. Pontan. p. 408.

(38) Körner ad A. 1289. ap. Eccard. Corp. Hist. T. II. col. 939.

[39] Chron. Holst. ap. Westphal. T. III. col. 68 (c. 20. edit. Leibnit) Qui (Gerardus Magnus) usque dum viginti quatuor fuit annorum, scholas visitare, ut Episcopatum possit acquirere, conliverat.

Sophie har ingen Formand haft i Egteffabet. Og da det i den foregaaende 4. s. anførte, af Grevinden tillige med udstædte Benaa-
dings Brev for Staden Rendsborg, er givet paa Nicolai Dag el-
ler den 6. Dec. 1339. og hun saaledes uden Tvil har overlevet sin Her-
re, som allerede den 1. April i næstfølgende Aar blev Slaaget ihjel i
Randers; saa følger videre, at man maae holde hende for hans
eeneste Gemal, og derfor og for Stamme-Moder til alle Greve Bert
den Stores mandlige og qvindelige Efterkommere, af hvilke hine, i
den sidste Stammeholder for Greverne til Holsteen af den Rends-
borgiske Linie, Hertug Adolph til Slesvig hans Person, ere i Aa-
ret 1459 gandske uddøde.

